

Pěchota u nás a v cizině.

Pplk. gšt. František Pohunek:

Organisace cvičení v polní střelbě ve výcvičných táborech.*)

V letech 1930-31 byly ve Francii v „Praktickém střeleckém kursu pro vyšší důstojníky pěchoty“ vykonány podrobné studie podmínek organisace a způsobů provedení cvičení v polní střelbě. Článek Revue d'Infanterie podává výsledky těchto studií ve formě jakéhosi návodu k organisaci takových cvičení a nebude na škodu, uvedeme-li zde stručný obsah velmi zajímavého a poučného článku, byť i nemůžeme prováděti polní střelbu za tak výhodných podmínek jako ve Francii, nemajíce dostatek velkých výcvikových táborů.

Autor se zabývá nejprve podrobně podmínkami bezpečnosti provádění polní střelby, které zde však nemůžeme z nedostatku místa probírat. Týkají se jednak vymezení pásma bezpečnosti při střelbě různých zbraní pěchoty a kontroly bezpečnosti při střelbě samé, jednak volby střeleckých stanovišť, terénu a kontroly zbraní. Poté se zabývá podmínkami provedení polní střelby základních jednotek (pěšího družstva, pěší čety, kulometné čety) a polní střelby roty a praporu.

Pěší družstvo a pěší četa.

Účelem polní střelby pěšího družstva jest jen cvičiti družstvo v střídání palby lehkého kulometu a pohybu družstva (přískoků). (Polní střelba A.) Aby se neztrácel čas, stanoví se předem počet přískoků a jejich délka i způsob postupu; trvání střelby se předem omezí, aby se vyzkoušela technická zdatnost provádějících.

U čety jde hlavně o to, cvičiti ji v nepřetržitosti pohybu a palby. Nejprve se cvičí s četou o dvou družstvech (střelba B), pak o třech družstvech v sestavě trojúhelníkové (střelba C). I zde je počet a délka přískoků a celkové trvání střelby předem stanoveno.

Kulometná četa provádí jednu střelbu přímou a jednu střelbu ze skrytého stanoviště. Obojí střelba může býti provedena jako přestřelování vlastních vojsk anebo prostřelování mezery.

Pěší rota má při polní střelbě dvě pěší čety pod velením velitele roty, jenž má k dispozici redukováné velitelské družstvo; jednu nebo dvě čety kulometné, které pracují buď jako doprovod palebného sledu nebo jako prvek praporeční palebné základny; jednu nebo několik jednotek doprovodných zbraní (dělo 37, družstvo moždířů), jejichž palba je výjimkou k dispozici velitele pěší roty. Účelem cvičení je jednak to, aby si vojsko upevnilo poznatky z polní střelby základních jednotek, jednak aby si velitel roty, velitelé čet a družstev zvykli vésti své jednotky v rámci jednotky vyšší a uživati svých palebných prostředků podle situace a podle rozkazů.

*) Revue d'Infanterie roč. 1932, čís. 473 — únor. Srovnaj VR., roč. XIII (1932), čís. 4, str. 398.

Při organizaci těchto cvičení třeba dbáti toho, aby každá základní jednotka měla svůj zvláštní cíl, aby cíle nebyly známy předem a aby byl zařízen systém rozhodčích (u každé čtyřech jeden důstojník-rozhodčí), kteří by velitele jednotek stále informovali o předpokládaných reakcích nepřítele, udávali jim cíle a možnosti manévru plynoucí z dané situace. Konečně je třeba kontrolních orgánů bezpečnostních.

Za vrchol celoročního výcviku lze u pluku považovati co nejúplnější provedení útočného a obranného palebného plánu praporu.

Obranný palebný plán. Aby bylo provedení co nejpoučnější, je dobře, střeleji-li samočinné zbraně svitící střely. S hlediska bezpečnosti je ovšem těžké, aby střelily všechny samočinné zbraně, které by se skutečně účastnily hlavní palebné přehrady. Stanoviště různých kulometných jednotek v úseku praporu se volí tak, aby nebylo nebezpečí při střelbě. Je výhodné, aby části sousedních úseků, pokud mají úkol bočné palby před úsek cvičičího praporu, byly skutečně postaveny. Z lehkých kulometů střelí jen ony v prvním sledu v hlavním pásmu odporu. Střelby se zúčastní i doprovodné zbraně. Cvičení se provede v noci, a to v třech fázích. 1. fáze: střelby daleké; 2. fáze: postupné střelby od leva do prava různých samočinných zbraní praporečného úseku, účastníci se hlavně palebné přehrady; 3. fáze: provedení hlavní palebné přehrady všemi zbraněmi.

U útočného palebného plánu jde o to předvésti mohutnost palby praporu při jeho vyražení z výchozí základny.

Autor podává pak velkou řadu příkladů organizace a provedení polní střelby u různých jednotek a způsob výpočtu výsledků střelby (v bodech). Nemůžeme je zde bohužel reprodukovat. Dalo by se tak učiniti jen zvláštním článkem. Proto doporučujeme všem našim důstojníkům pěchoty, kteří mohou čísti *Revue d'Infanterie*, článek k bedlivému studiu.

—t:

Německé ocenění českého vynálezu.

V časopisu *Militär. Wochenblatt*, čís. 34. z r. 1931, posuzuje mnichovský plukovník m. sl. Adolf Fischer český vynález Kosařovy spojky po stránce taktické. Nazývá je zachycovačem zpětného odrazu („Rückstossfänger“). Jde, jak známo, o druh zákluzu brzdy, již může býti užito u všelikých automatických zbraní. Zachycuje asi 85% zpětného odrazu, takže se jen nepatrný zbytek 15% přenáší na podstavec. Vynález je patentován v mnohých státech, i v Německu.

Zpětný odraz bývá při konstrukci kterékoli zbraně zpravidla nepřekonatelnou překážkou zvýšení výkonosti.

U ručních střelných zbraní je hranicí odolnost střelcova ramene; u konstrukci, zasazených do podstavců, pak váha těch součástí, jež mají zachytiti zpětný odraz, t. j. zejména lafety. Zmenšení zpětného odrazu dovoluje zvýšiti výkonost zbraně a snížením váhy i rozšířiti její upotřebitelnost. U automatických zbraní pro rychle za sebou následující rány jsou otřesy, vznikající zpětným odrazem, mnohem citlivější a omezují výkonost zásahovou. Je tedy nutno co možná zabrániti zpětnému odrazu. Možnost toho dokazuje Kosařův vynález.

Původně byl sestrojen pro lehký kulomet ZB vz. 26, jenž jednoduchým způsobem může býti přeměněn v druh těžkého kulometu se znamenitou přesností a tím i působením do dálky.

Již dnes se považuje lehký kulomet za hlavního nositele palby v nejpřednější linii, kdežto těžký kulomet jest uznáván za nejúčinnější střelnou zbraň pěchoty.

Lehký kulomet účinkuje nejvíce na blízké vzdálenosti; nehodí se k úspěšné trvalé palbě, nýbrž jen ke krátkým palebným náporům. Možno ho použiti k postře-

lování dlouhých a hlubokých cílů, méně však k jednotlivé palbě na malé cíle a na cíle do hloubky málo rozložené, na př. střelecké zákopy.

Úkol při útoku: umlčení nepřátelských kulometů a ostrostřelců, příprava zteče, ochrana boků, pronásledování palbou, odrazení protiútku. V obraně: odrazení zteče, bočná palba na příznivé cíle, hnízda odporu za frontou, odrazení průlomů, účast při protiútocích a p. Jeho váha je 7—18 kg podle konstrukce.

Těžký kulomet umožňuje lehce řiditelnou trvalou palbu značné přesnosti i na největší vzdálenost, jakož i nepřímou palbu. Váží 42.66 kg podle konstrukce. Užití při útoku: ochrana jeho přípravy palbou, jeho podpora palbou, obrana proti letcům, ochrana boků zdolání hnízd odporu, udržení dobytého území. V obraně: palba na dálku, odrazení zteče, účast při palebné přehradě, ochrana proti letcům. Při obraně proti tankům: trvalá palba průbojným střelivem na zranitelná místa stojících tanků, postřelování střelení a vyhlídce tanků rozsevem.

Mají tedy oba druhy kulometů odlišné obory, jež nejsou ostře odděleny, ale částečně do sebe zasahují. Není prospěšné, veze-li vojsko s sebou několik podobných speciálních zbraní pro rozličné účely a bude vítané po té stránce každé zjednodušení.

Takovým zjednodušením je Kosařův vynález, který dovoluje zvýšení střelecké výkonnosti lehkého kulometu co do přesnosti a dálkové palby, takže se vyrovná již těžkému kulometu, aniž má jeho váhu. Spojka sama váží 9 kg, stejně tolik lehký kulomet ZB vz. 26, dohromady tedy 18 kg, kdežto váha těžkého kulometu německého je 62 kg, rakouského 39 kg, francouzského 58 kg.

Zajímavé jsou výsledky zkušební střelby:

1. Z kulometu ZB vz. 26 vypáleny 3 serie po 8 ranách na 900 m na terčový cíl. Při střelbě bez spojky zachycena jen jedna serie všemi ranami v prostoru 5×5 m. Při střelbě se spojkou zachyceny všechny 3 serie všemi ranami, a to vždy v prostoru 1×1 m. — 2. Ze stejné zbraně se spojkou vypáleno na 1300 m 80 ran na 5 ležících figur; zasaženy všechny figury 8 ranami; výškový rozptyl 4.25 m, šířkový rozptyl 3.95 m. V terčovém pásu 1.50 m vysokém bylo více než 50% všech zásahů. — 3. Stejnou zbraní bylo vypáleno na 800 m 40 ran na 5 ležících figur a zasaženy 4 celkem 9 ranami; výškový rozptyl 1.70 m, šířkový rozptyl 2 m. — 4. Stejnou zbraní vypáleno na 800 m 40 ran na 11 ležících figur a zasaženo 10 figur celkem 13 ranami; výškový rozptyl 1.95 m.

Přihlížeje k těmto velmi dobrým výsledkům, shrnuje autor konečný úsudek o spojce pro lehký kulomet takto: Zvyšuje přesnost lehkého kulometu až na stupeň přesnosti těžkého kulometu, odstraňuje velký nedostatek lehkého kulometu, posun středního zásahu, a dovoluje trvalou palbu na největší vzdálenosti jako těžký kulomet.

Váha lehkého kulometu se spojkou je mnohem menší (podle konstrukce až o třetinu), než váha těžkého kulometu. Tím se dosáhne značné pohyblivosti kulometných zbraní, což má největší význam pro bitevní sled pěchoty.

Výhoda delší trvalé palby, kterou těžkému kulometu propůjčuje pás se střelivem, vyrovná se použitím několika lehkých kulometů se spojkou; rovněž přestane tím pro ně nutnost chlazení vodou. Spojkou je způsobeno u ZB vz. 26 zmenšení mechanické rychlosti palby asi o jednu čtvrtinu, při použití regulačního šroubu o další čtvrtinu, celkem tedy o polovinu; to však není nevýhodou, poněvadž se pro zvýšenou přesnost dosáhne nicméně v téže době mnohem většího počtu zásahů. Naproti tomu je výhodou tohoto zmenšení rychlosti palby velká úspora střeliva, což nelze přehlédnouti.

Výhoda spojky se netýká jen nynějších kulometných zbraní; uvažuje se o jejím použití i u budoucí samočinné pušky, hrubých kulometů (überschweren M.-G.) a jiných zvláštních zbraní pěchoty; podaří-li se, bude možné další, velmi účinné zjednodušení pěchotní výzbroje.

Zvláštní význam má vynález spojky pro novodobé pomocné zbraně pěchoty jako ruční granáty, hrubé kulomety, granátomety, pěchotní děla a p. Dosud byl jejich rozvoj brzděn buď zpětným odrazem pro rameno nesnesitelným, anebo vahou podstavce nebo lafety, příliš značnou pro pohyb spolu s bitevním sledem pěchoty nebo v něm. Za příklad buď uveden puškový granát. Při nedokonalém vedení střely je potřeba značného trhacího účinku, aby jednotlivá rána v zamýšleném cíli byla náležitě účinná. Střepiny působí však do stran až na 100 m, takže granátu může být upotřebeno jen na vzdálenost větší než 100 m od střelce nebo přední bojové linie; poněvadž donosnost je celkem asi 200 m, zbývá k použití 100 m, jež pohybující se protivník může rychle přeběhnouti, takže nebývá vypáleno mnoho granátů. Kromě toho mají takové granáty pro střelce nesnesitelný zpětný odraz; byly proto zavedeny podstavce pro střelbu, které umožňují zesílení náboje a tím i zvýšení donosnosti a přesnosti.

Tyto podstavce jsou poměrně objemné a při nabíjení zpredu vyžadují vztyku střelců, které je pak v přední linii zdaleka vidět, a soustředí na sebe veškerou palbu. Je nutno tedy umístiti je za bojovou linii v otevřeném poli a — aby poměrně byli uchráněni před účinkem dalekonosných novodobých pušek — přiměřeně daleko vzadu. Tím se opět zmenšují vzdálenosti, na něž může být upotřebeno puškového granátu bez ohrožení vlastních řad. Tyto nedostatky by mohla odstraniti vhodná konstrukce zachycovače zpětného odrazu.

Z našich revuí.

VOJENSKA VÝCHOVA, roč. VIII, čís. 1—3.

Brig. gen. Emil V. Linhart: Několik úvah o pěchotě.

Obsáhlý článek, v němž autor na podkladě studia rozsáhlého historického materiálu a z rozboru zkušeností, vyplynulých z válek v letech 1870—1914 a ze světové války, vyvozuje nejen stále vzrůstající význam palby a složitost výzbroje, vytvořenou podmínkami moderního boje, ale i neztenčený význam pěchoty, která jediná „dovede sama zužitkovati ovoce práce ostatních zbraní“. Úvahy vyznívají ve vřelou apologii „královny zbraní“, které připadá nejčestnější úloha v dnešním boji, protože „potřebuje prvotřídního lidského materiálu“, neboť „každá armáda má především takovou cenu, jakou má její pěchota“. Svou studii končí autor slovy, jež potěší srdce každého věrného pěšáka, neboť správně oceňují tvrdou naši úlohu v boji: „Silný národ má silnou pěchotu, a ta jest jeho chloubou; jaký národ, taková pěchota. Tak jako v minulosti, bude tomu i v budoucnosti: Pěchota jest a zůstane královnou bojiště“.

Článek byl zaznamenán a pochvalně komentován též denními listy.

Pplk. B. B.: Slovo k instruktorům.

Autor se snaží odstraniti nedostatky, osobně zjištěné a denně se objevující dosud na cvičišti, připomenutím pokynů, jež jsou v podstatě souhrnem výcvikových zásad, obsažených v Cvičebním řádě pro pěší vojsko.

—s—: Cvičení střetného boje v rotě.

Článek je replikou ke kritice npor. M. Svobody (Voj. vých. 1931, čís. 10.), jenž vytkl některé vady článku a cvičení „Střetného boje v rotě“ npor. Ulricha (Voj. vých. 1931, čís. 5.), o němž bylo referováno ve VR. 1931, čís. 5.

stkpt. Lad. Novák: Úvahy o zdokonalení výcviku ve využívání terénu dělostřelectvem.